

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КЛІНІЧНОЇ ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ

Матеріали 86-ї підсумкової конференції науковців
Буковинського державного медичного університету

Чернівці, БДМУ
2005

СУСПІЛЬНІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

М.М. Вахоцький

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ТЕРМІНА “ПАРАМЕДИК”
ТА МІСЦЕ ПАРАМЕДИКІВ У СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ
ОХОРОНИ ЗДОРОВ’Я США.....153

Н.І. Войткевич, Г.В. Шаласва

ЕКСТРАЛІНГВІСТИЧНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ ЛІНГВІСТИЧНИХ
ПРОЦЕСІВ У МЕДИЧНІЙ І ПАРАМЕДИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ156

О.С. Гнатчук

ЖІНКИ-НАУКОВЦІ В МЕДИЦИНІ.....159

К.Ф. Заболотний, Л.І. Починок

ЗАПОЗИЧЕННЯ З КЛАСИЧНИХ МОВ У ТЕРМІНОСИСТЕМІ
„MUSIC” (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ).....162

Л.І. Запоточна

СПІВВІДНОШЕННЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОГО ТА
НАЦІОНАЛЬНОГО В АНГЛІЙСЬКІЙ МЕДИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ165

З.М. Кекух, Г.М. Лапа

ЗАГАЛЬНА ЛІНГВІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ
ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ СУБМОВИ „ПАРАМЕДИЦИНА”
У СТАТИЧНОМУ ТА ДИНАМІЧНОМУ АСПЕКТАХ.....168

Б.І. Лабінська

КОНТАМІНАЦІЯ НІМЕЦЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ
ОДИНИЦЬ, ЩО ПОЗНАЧАЮТЬ ФІЗИЧНИЙ СТАН ЛЮДИНИ.....170

О.О. Маковська

ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНТРАЛІНГВАЛЬНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ
(НА ПРИКЛАДАХ АМЕРИКАНСЬКОГО ТА БРИТАНСЬКОГО
ВАРІАНТІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ).....173

І.П. Одинський

ПРОБЛЕМА ЛЮДСЬКОГО ФАКТОРА В УМОВАХ СУЧАСНОЇ
НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ176

Л.Б.Потапова

СУСПІЛЬНЕ ЗДОРОВ’Я В УКРАЇНІ180

Л.І. Починок, І.Є. Томка

ДО ПРОБЛЕМИ МІГРАЦІЇ АНГЛІЙСЬКОГО СЛОВА186

І.П. Протасова

ДО ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ПАРАМЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ,
ЩО ФУНКЦІОНУЮТЬ У НІМЕЦЬКІЙ СУБМОВІ МЕДИЦИНИ188

ЖІНКИ-НАУКОВЦІ В МЕДИЦИНІ

О.С. Гнатчук

Кафедра суспільних наук та українознавства
(зав. – проф. М.М. Сидоренко)

Буковинського державного медичного університету

На думку німецького філософа Артура Шопенгауера, який вивчав природу і звичаї протилежної статі, «Вже сам вигляд жіночої фігури показує, що вона не призначена для надто великої праці – ні духовної, ні тілесної. Вона не створена для вищих страждань, радощів і могутнього прояву сил; її життя має проходити спокійніше, незначніше і м'якше, ніж життя чоловіка, не стаючи власне від цього щасливішим чи нещаснішим». Яка ж насправді за своєю природою українська жінка? Чи є вона слабкою статтю, як стверджував німецький учений.

Як свідчить історія України, немало жінок у культурно-освітній, політичній і навіть військовій діяльності не тільки не поступалися перед чоловіками, а й перевершували їх. Історично підтверджена і вагома роль жінки у державотворчому процесі – жінки з високим інтелектуальним потенціалом, непересічної особистості, жінки-письменниці, державні діячки чи жінки – медика. Адже медицина – це особлива сфера втілення таланту, здібностей, розуму, незалежно від статі людини.

Як відомо, першою почала опановувати медицину і стала першою жінкою-лікарем, доктором медицини в Австро-Угорщині **Софія Окуневська-Морачевська (1865-1926)**, родом з Буковини, подруга Ольги Кобилянської. Софія закінчила медичний факультет у 1894 р. у Цюриху. У 1895 р. захистила дисертацію на здобуття звання доктора медицини. Як член Наукового товариства ім. Шевченка (НТШ), 1898 р. С. Морачевська-Окуневська разом з Е. Озаркевичем, В. Гуревичем, Щасним-Сельським заснували Лікарську комісію у складі НТШ і розпочали видавати „Лікарський збірник НТШ”. Після заснування „Народної лічниці” у Львові 1903 р. разом з батьком пра-

щувала у ній як перші лікарі. Кілька років перед першою світовою війною мала лікарську практику на курорті в Фанцесбаді (Чехія). У 1915 р. працювала лікарем у таборі українських виселенців у Гінді, згодом у таборі Святобожище у Моравії. Останні кілька років після повернення зі Швейцарії займалася лікарською практикою [2].

Послідовницею Софії Окуневської була **Олександра Смирнова-Замкова (1880-1962)**, яка народилася у м. Переяславі у родині лікаря. У 1905 р. закінчила медичний факультет університету в Монпельє (Франція). З 1907 р. працювала лікарем-патологоанатомом. У 1908-1920 рр. викладала на Вищих жіночих медичних курсах, а згодом (до 1930 р.) – у медичному інституті, завідувала кафедрою патологічної анатомії. З 1927 р. – в АН УРСР патанатомом Інституту клінічної фізіології АН УРСР. Опублікувала близько 90 наукових праць [1].

Чимало українських жінок-медиків зайнялися серйозними науковими дослідженнями різних галузей медицини, захистивши кандидатські і докторські дисертації. Зокрема, це **Оксана Каришева (1883 – ?)** – видатний лікар-венеролог, яка у 1911 р. викладала у Харківському інституті удосконалення лікарів, згодом – у Київському медичному інституті. З 1949 р. О.Каришева – професор, автор понад 80-ти наукових праць зі шкірно-венерологічних захворювань.

Ніна Медведєва (1899 – ?) – патофізіолог, член-кореспондент АН УРСР з 1939 р. З 1931 р. працювала в Інституті експериментальної біології та патології ім. О.Богомольця у Києві. Відомі її праці з патофізіології та ендокринології, кори надниркової залози. Виділила гормон – кортикалін.

Єлизавета Приходькова (1892 – ?) – фізіолог, професор Харківського медичного інституту з 1935 р., член-кореспондент АН УРСР – з 1951 р. Праці Є.Приходькової присвячені проблемам гормонотерапії, експериментальної гіпертонії, проблемам неврозів тощо.

Олена Хохол (1897-1964) – родом з Волині, член-кореспондент Академії медичних наук СРСР з 1953 р. У 1921 р. закінчила Київський медичний інститут, працювала у медичних закладах. Лікар-педіатр, їй належать праці з проблем фізіології та патології дітей.

Софія Парфенович-Волчук (1898-1968) – дійсний член НТШ, 1940-1941 рр. – директор фельдшерсько-акушерської і медсестринської шкіл. Авторка науково-популярних праць з гінекології та гігієни. Відома і як письменниця.

Ніна Строката (по чоловікові Караванська) (1925 – ?) – мікробіолог. Працювала після закінчення медичного факультету в Одеському інституті. Автор понад 20-ти праць в галузі клінічної мікробіології та імунології. За протести проти безправних арештантів в Україні (серед них і С.Караванський) була заарештована в 1972р., відбувала покарання в Мордовських концтаборах. У 1975 р. – відпущена із заборону проживання в Україні. Американське товариство мікробіологів обрало її своїм членом.

Довгим і тернистим був шлях до свободи і незалежності Української держави, нелегким був шлях жінок-українок у науку, зокрема медичну. Вищезгадані жінки-медики були першими, що торували той шлях, залишаючи після себе неповторний слід і яскраве світло. Як зазначала С. Русова: „...Вони зоріли в нашому громадянстві, в нашій світлій науці в тяжкі часи безпросвітнього знуцання над нашим народом, не знаючи ні компромісів, ні боязкого дезертирства, – і стоять перед нами, як моральні зразки свідомих і шляхетних українських жінок” [3].

Література. 1. Енциклопедія Українознавства / За ред. Проф. В. Кубійовича. – Львів, 1993-2003. – 4015 с. 2. Кобилянська О. Др. Софія Окуневська-Морачевська // Літературно-науковий вісник. – 1926. – Т. ХС. – Кн. VII-VIII. – С. 334-336. 3. Русова С. Наші визначні жінки. – Вінніпег, Канада, 1945.– 106 с .